

Johann Heinrich Boeckler

**Jesu Gratia Moderante! Et Gratos Superiorum Indultu Benevole Annuente, Ex
Universali Quatuor Primorum a Nato Christo Seculorum Historia Illustris Viri
Johannis Heinrici Boecleri B. M. Nunc Primum E. MSC. a Se Edita, Seculum
Tertium, Quoad Res Literarias In Disputatione Publica D. XXIII. Februarii A.
MDCXCV. In Auditorio Maiori habenda**

Rostochii: Weppplingius, [1695]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn784826404>

Druck Freier Zugang

R. u. phil 1695

Möller, Johann/e

G
Q
J
N
J
...

JESU GRATIA MODERANTE!
ET
GRATIOSO SUPERIORUM INDULTU BENEVOLE ANNUENTE
EX

UNIVERSALI
QUATUOR PRIMORUM à NATO CHRISTO SECULORUM

HISTORIA

ILLUSTRIS VIRI

JOHANNIS HEIN-
RICI BOECLERI^{B.M.}

NUNC PRIMUM E. MSC. à SE EDITA,
SECULUM TERTIUM,

QUOD
RES LITERARIAS

IN

DISPUTATIONE PUBLICA

D. XXIII. Februarii A. MDCXCV. IN AUDITORIO MAJORI habenda
PRÆSES

M. JOHANNES Gottlieb
MÖLLERUS, GEDANENSIS,
GRÆCARUM LITERARUM PROFESSOR PUBL. ORDINARIUS,
RESPONDENTE

JOH. WILHELMO STRICKERO,
GUSTROVIENSI
EXPENDET.

ROSTOCHII, Typis JOH. WEPPLINGII, Univerf. Typogr,

II. E PISCOPORUM ROMANORUM hujus Seculi, quæ circumferuntur EPISTOLÆ, Blondellus in *pseudosidoro*, præclaro illo opere, clarissimis & invictis argumentis convincit *ipsæ vādeloc*; ut GALLISTI Papæ duas, URBANI unicam, PONTIANI duas, ANTERI unicam, FABIANI tres, CORNELII duas, LUCII unicam, STEPHANI duas, SIXTI II. duas, DIONYSII Papæ duas, FELICIS tres, EUTYCHIANI duas, CAJI unicam, MARCELLINI duas, TERTULLIANUS sine superioris & initio hujus Seculi claruit, doctissimus Vir, difficilis tamen, tum ex genere scribendi Africano; (*Omnes enim cum timore & molestia scribunt, quam styli molestiam nec Tertullianus doctissimus Vir subter-fugere potuit.*) tum ex formulis juris, cujus peritissimus fuit. (*Ut adeo hunc nemo intelligere possit, qui non etiam illas formulas intelligat.*) Historiam horum temporum & ritus Ecclesiasticos plurimum illustrat. (*Multum ejus eruditioni tribuit Cyprianus, ut nullum fere diem sine lectione Tertulliani inermaret, & quotiescunq; eum à Notario suo postularet, diceret: Da Magistrum.*) Primus de eo meritus est B. Rhenanus, (*Vir magnus verè & admirabilis, qui maximas & difficillimas res aggressus est, glaciemq; fregit, etiamsi non omnia pervidere potuerit.*) Inde Pamelius, omnium præclarissime N. Rigaltius Editione Parisiensi. Nupera, edito vasta, omniloquium Tertulliani, non est nauci. (*Titulo absurda, nec vili pretio emenda.*) Scripta etiam quædam supposititia & dubia occurrunt. Errores ejus non tantum ubi Montanum sequitur, sed & alii, collecti eruditè & notati, v. Hornejus H. E. L. 3 c. 2. §. 11. 12. MINUTIUS FELIX, æqualis Tertulliani, celebris Romæ Causidicus, reliquit Dialogum pereruditum, *Octavium*, qui addi solebat Arnobianis libris tanquam octavus: (*sed Arnobii non est.*) Omnibus editionibus præferenda Elmenhorstii: CYPRIANI magna merita deprædicat. Gregorius Nazianzenus Orat. XIX T. I. v. etiam Horneji H. E. I. 3. c. 7. §. 29. & seqq. (*Est hic Pater lellissimus, non sine tamen erroribus, multum conferens ad Historiam Ecclesiasticam, Zelo pietatis & eloquentia celebris, supra ingenium ferè suum; in eo tamen haud dubie lapsus est Erasmus, dum eloquentiam ejus, ut perfectissimam evehit; ut ut enim sit maxima & eximia, tanta tamen non est, quanta ab Erasmo prædicatur, nec ita ad Latinitatem exacta. Editio Erasmi est optima.*) PONTII Diaconi Cypriani liber de vita & Passione Cypriani lectu dignissimus existat, & de gravitate pietateque auctoris sui testatur, ipsius Cypriani operibus subjunctus. ZENONIS Veronensis Episcopi *Sermo* editus

editi superiori seculo Venetiis, Veronæ, & hoc seculo Parisiis. VICTORINI Petavionensis Episcopi in superiore Pannonia, qui sub Diocletiano martyrium fecit, scripta recenset Hieronymus, de quibus tamen nihil exstat, nam commentarius in Apocalypsin ejus esse non videtur. Confunditur cum VICTORINO PICTAVIENSI; vid. omnino Dissert. eruditam Johannis Launoji hic recusam de *Victorino Episcopo & Martyre*, ubi & de reliquis Victorinis erudita est annotatio. ARNOBIUS Africanus, Lactantii Præceptor, VII. Libros *adversus gentes* reliquit. Nam commentarii in Psalmos alium habent auctorem, quare nec conjunguntur in optimis editionibus. (*Frigidi sunt isti commentarii, Arnobio autem nihil est ardentius. Videtur itaq; lapsus esse Erasmus, qui putavit, Scriptores Ecclesiasticos habere duplex genus scribendi, unum accuratum & Politicum, alterum simplex, verum tale quippiam vix observabitur.*) Inter editiones, Elmenhorstii, Viri revera doctissimi, est optima, qui nescio quo affectu ferebatur in Scriptores Africanos. (*Edidit enim etiam Apulejum, Promisit editionem novam & amplissimos commentarios in hunc scriptorem Cl. Salmasius, & typographus jam multas paginas excuderat, sed postea nihil annotationum à Salmasio potuit impetrare.*) LACTANTIUS etiam Firmianus, Arnobii Discipulus, qui exemplo Præceptoris sui contra gentes scripsit, refertur in hoc seculum, quanquam sequentis potissimum initiis floruit. (*Hujus eloquentia omnibus est præferenda, habuit autem errores satis crassos. Vera utilitas, quæ inde petitur, continet generalem locum de veritate religionis Christianæ. Antiquitatis cognitio plane in eo singularis est, auctores tractavit reconditos & ex illis multa nobilissima fragmenta conservavit, præsertim ex Evemero, historico nobilissimo.*) Editio Aldina præ reliquis probanda, quæ valde diligens est. Commentarios in eum adornavit Xyftus Betulius, sed frigidus, in quibus nihil memorabile est; Promittit autem doctissimus J. C. Dn. Ernstius Professor Soranus editionem, in quâ XXIII. Codd. MS. C. contulit, sicut ipsum referentem audiui. Erasmi etiam editio inter optimas referenda est. INTER GRÆCOS GLEMENS ALEXANDRINUS natus Althenis, sed Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyter. Super sunt de scriptis ejus libri *Stromatum*, *Pædagogus*, *Protrepticon*. Errores enumerat doctissimus, & qui de Ecclesia præclare meritus est, Chemnitius, Examine C. T. P. I. vid. Hieronymum in Catal. & Eusebium H. E. L. 6. c. 5. & II. Hornejum H. E. L. 3. c. 1. §. 13. 14. 15. (*Edidit Clementem D. Heinssius nitido charactere, qui & paucas notas adjecit, quæ & comparent in edit. Parisiensi. Antiquitatis fuit peritissimus, de omnibus artibus, disci-*

Sci.

hardi: ubi etiam de iis quos G. J. Vossius edidit. Editio Parisiensis est omnium plenissima; Antwerpenses eum, sicut omnes Patres, quos hoc seculo etiam ediderunt, mutilarunt, castrarunt & multa omiserunt. DIONYSII ALEXANDRINI Episcopi exstat brevis Epistola in *Canonibus Ecclesiasticis* Edit. Paris. Volum. cum Comment. Joh. Zonara; ut & cum Comment. Balsamonis, vid. Euseb. L. VI. & VII. ubi fragmenta etiam Athanasii de *sententia Dionysii Alexandrini* & de *sententia Nicena Synodi*. DOROTHEI Episcopi Tyri *Synopsis de vita Prophetarum & discipulorum Christi*, in Bibliotheca Patrum non agnoscitur; v. Gerhardi Patrologia, Neq; HIPPOLYTI Portuensis genuinum quicquam superest.

III. DOCTORES SYNAGOGÆ JUDAICÆ memorat

Cl. Hottinger. H. E. Sect. 3. Sec. 3.

IV. DE GRAMMATICIS hujus Seculi DIONYSIUM LON-

GINUM memorare debemus, quem Eunapius vocat *Βιβλιοθήκην ἑμψυχον, ἢ ὡς τὸν μαστιχον*. Præceptor fuit Porphyrii Philosophi, qui in Grammaticis, Rhetoricis & Philosophia ab eo eruditus fuit. Superest Libellus *ὡς ὁ ψαλμ*; Commeliana editio est optima. Adjici merentur verba Lucæ Holstenii Viri doctissimi in Dissert. de *Vita & scriptis Porphyrii Philosophi* C. 6. p. 28. Longini ingenium accuratum, limatum judicium atq; eruditionis copiam satis ostendit libellus de sublimi genere orationis, cum quedam *ἀνὰ δόξαν* μέτεω, quæ ex Vaticana Bibliotheca deprompta mihi ostendit Leo Allacius, vir apprime eruditus; & Porphyrius eum in Plotini vita *κρίτικόν, ἰδρυμένον, ἢ ἐλεγχτικόν* appellat. Eunapii enim elogium illud elegantissimum, quo virum *Βιβλιοθήκην ἑμψυχον, ἢ ὡς τὸν μαστιχον* appellat, omnium ore triu- sum est. Quo loco & hoc addidit, publicam omnium doctorum suffragio censuram & judicandi auctoritatem de omnibus, quæ antiquis quæ sui Seculi Scriptoribus Longino decretam concessamque fuisse. Zenobia quoque præceptor in Græcia fuit, sicut ex vita ejus constat. (Possemus hunc Longinum inter Philosophos & Rhetoricos etiam referre, sed quia operis tantum Grammatici quedam supersunt, Grammaticis cum accensum, quorum quidem tum proprium munus erat de omnibus Philosophorum, Poëtarum, Oratorum Scriptis judicare, nec nomen eorum tam vile fuit, ut hodie, ubi vix à Grammaticis distinguuntur. Quantum autem necesse est eum ignorare, qui aureum libellum *ὡς ὁ ψαλμ*, & quæ in eo mysteria continentur non legerit; nihil tam reconditum, tam abditum quod ille non in Rhetoricis & Poëticis perspicat; ex quo vel solo disci potest, quid sit *Critica*. Quæ etiam superat Dionysium Halicarn. maximum alias *Criticum*.)

vicam.) CENSORINI quoque opusculum *de die natali*, quāquam ad Historicos refert G. J. Vossius de *Hist. Lat. L. II. C. 3.* revera Grammatici muneris erit; unde & à Prisciano *doctissimus artis Grammaticæ* appellatur. (*Sine hoc opusculo multa ignorarent Chronologi. Editio Lindenbrogii est optima, qui & excellentis doctrinæ quædam ibi annotavit, sicut omnia illius Viri scripta sunt eximia.*) Et Longinus quidem etiam inter Oratores ac Philosophos huius seculi locum habet.

V. MINUTIANI, qui sub Galliēno vixit, exstat Libellus *de Proxiphetar*, inter reliquos artis Rhetoricæ Scriptores ab Aldo editus. Vix de cætero aliquid nobis de Rhetoricis monumentis superest; nam Panegyristas quosdam rectius sequenti seculo dabimus. Galliēni autem & Valeriani ævo scriptæ videntur *Declamationes XIX, QUINTILIANO* vulgo tributæ, sed falso, cum sint quidem non aspernandæ, sed tamen Quintiliano, scriptore florentissimo, indignæ; potius POSTUMII JUNIORIS esse, qui unus ex XXX. Tyrannis fuit, indicio sunt verba illa Trebellii Pollionis in *Postumio Juniore C. 4.* Fuit autem Postumius (*quod solum dignum est memoratu*) ita in *declamationibus disertus*; ut ejus controversiæ Quintiliano dicantur insertæ. Hæc G. J. Vossius de *Rhet. Nat. & Const. c. 15.* CURII FORTUNATIANI libri tres *Rhetorices* à Pitheo Parisi editi, quæ editio est optima.

VI. Quantum ad POETAS de OPIANO, qui sub Caracallo decessit, supra dictum est; Eusebius enim in superius seculum retulerat. In POETIS LATINIS QUINTI SERENI SAMONICI carmen superest *de Medicina*. M. AURELIUS OLYMPIUS NEMESIANUS Carthaginensis Poeta *Cynegetica* reliquit & 4. *Eclogas*. Adeundem sunt 7. CALPURNII *Eclogæ*, quæ junctim ferè edi solent. Præclara editio est, quam publicavit Paulus Manutius, it. C. Barthius, qui eruditæ & politas notas addidit Jani Ulcii.

VII. Ex HISTORICIS GRÆCIS aliqui Scriptorem vitæ Apollonii PHILOSTRATUM in hoc seculum conferunt, de quo nos seculo superiori; Minus dubitabitur de AUCTORE VITARUM SOPHISTARUM, qui sub Macrino & Heliogabalo vixit. Conjungitur alteri in editione. (*De numero Philostratorum vix satis constat. Icones putantur ejus esse Philostrati, qui vitam Apollonii scripsit; alii alium dicunt. Heroica videntur ejus esse, qui Apollonii vitam signavit, sunt enim stylo exquisitiore scripta. In unum opus omnia collegit Morellus, quæ editione nihil exstat accuratius.*) DIO CASSIUS Cocceus, s. Coccejanus, ad Alexandrum Mameæ produxit *historiam* ab U. C. Iniquior nonnullis viris gravibus,

A;

Cice,

Ciceroni, Senecæ, Pompejo putatur; pleraque ejus operis perierunt; quæ super sunt, Eclogæ sunt Xiphilini, tum fragmenta Peirescii ab H. Valesio edita. Præstantissima editio est H. Stephani, proximam laudem meretur Wecheliana, quæ & plenior est propter epitomas. Scriptor est alias satis floridus, copiosus, eruditus. Judicium Tilemanni in discursu: admodum est memorabile & verum, quando dicit: *nullum auctorem Studiosis Politicæ magis utilem esse, quam hunc Dionem, quia prudentissima ratione ad omnium actionum causas digitorum quasi intendit, quod quidem ante ipsum fecit Polybius.* Præclarum quoque est testimonium Photii; nil enim hoc viro in his talibus *negligeretur.* (Ostendi alibi magnum usum esse Dionis in interpretando Tacito, qui in multis absq; Dione non potest intelligi, hic autem honor in interpretando Tacito Dioni nunquam antea fuit habitus.)

HERODIANUS, Scriptor elegantissimus, nec inter *Βιογράφοις* numerandus, elegantissimum interpretem nactus Angelum Politianum, cui merito in versionum nitore palma danda est, nam & Arrianum pari elegantia vertit. (Cassaubonus quidem Polybium, Baro Enenckelius Thucydidem satis eleganter verterunt, sed ad Politiani elegantiam nullo modo accedunt, ut huic sine exceptione laus debeat; H. Stephanus in præstantissima sua editione subinde voluit corrigere versionem Politiani, sed ridendum se præbuit, cum eruditas rationes, quas Politianus secutus est, non intellexit, sicut vir fuit Græcè, quam Latine doctior.) Præter elegantiam etiam commendanda est singularis Herodiani castimonia, dum non tam multas digressiones instituit quam Dio Cassius; vide notas nostras. DEXIPPI quædam habemus apud Photium. (Qui duplici nomine commendandus est, primo propter crisin, secundo propter ipsa excerpta.) Cod. 82. & in Excerptis legationum D. Hoeschelii; v. Vossium de Hist. Gr. L. II. c. 15. 16. LATINI HISTORICI hujus seculi plerique perierunt. v. G. J. Vossius de Hist. Lat. L. II. c. 1. usque ad c. 5. SPARTIANUS, VULCATIUS GALLICANUS, TREBELLII POLLIO & cæteri ad sequens seculum referendi. v. Vossius de Hist. Lat. L. II. c. 5. & 6. (Valde dubia est inquisitio, quas potissimum vitas scripseri Spartianus, omnia enim sunt confusa, diligenter tamen excussa, qua fas est, à doctissimis & gravissimis Viris, Jf. Casaubono & Cl. Salmasio in luculentissimis Commentariis, qui amplissimo opere à Salmasio aucti Parisiis fuerunt editi. In stylo ferè sunt similes; in Trebellio Pollione aliquid varietatis videtur occurrere. Sæpe bi scriptores sunt editi, sed optima editiones sunt Gruteriana & Casauboniana. Hoc Seculo prodierunt Lugd. Batav. præferentes nomen Cl. Boxhornii, sed opus est vitiosissimum, indignum, in quod nummi impendantur,

tur, gravissima enim sunt vitia, quæ non possunt corrigi, quibus omnes pagine scitent. Comparent in iis quædam adhuc vestigia Latinitatis veteris, conatus autem fuit impar, præferunt & inde gravitatem, sed non assequuntur, quod conantur.)

II. JCTORUM celebrium nomina supra recensuimus; **GRE-**
GORIUS quoque, Constitutionum Imperatoriarum ab *Hadriano* usque ad *Valerianum* & *Gallienum* collector; huic seculo tribuitur.

IX. De MEDICIS; SERENI SAMMONICI modo facta mentio fuit.

X. PHILOSOPHORUM primus hic occurrit **PLOTINUS**, cujus **LIV. Libri** in *Enneadas* divisi sunt; Vitam scripsit **Porphyrius**, quæ operi præfigitur. (*Dottissimus fuit in saurior Philosophia Platonicæ.*) Aliquoties editus est, præstantissima editio est *Basiliensis* cum versione *Ticini*. Opus luculentum, studiosis *Platonicæ Philosophiæ* carum. **PORPHYRIUS MALCHUS** Philosophus sequitur, de quo abunde *L. Holstenius* in *Diff. de vita & Scriptis Porphyrii*, quæ subijcitur editioni *Catabrigiensis* quorundam opusculorum *Porphyrii* anno 1655. (*Hic Præceptorem Plotinum superavit.*) Opera ejus nunquam junctim, sed sparsim sunt edita, quorum eruditissimam recensionem instituit *Luc. Holstenius*. Scripsit aliquid ad *Ptolom. Mathematicum*, cujus ipse duo MSS. vidi, nondum autem publicatum est. De *Malcho* primus præclare meritus est *Rittershusius*, postea *Holstenius* quasdam lacunas supplevit.

XI. GRAMMATICORUM hujus seculi **NON ADEO DE-**
SPECTUS USUS; unde *Antonino Getæ* familiare fuit, has quæstiones Grammaticis proponere, ut dicerent, singula animalia quomodo vocem emitterent, velut agni balant, porcelli grunniunt, Leopardi rictant, elephantum barriunt, ranæ coaxant, equi hinnunt, asini rudunt, tauri mugunt, easque de Veteribus approbare. (*Pertinet hæc pars ad xpoæleſian i.e. proprietatem loquendi.*) *Spartianus* in *Vita* c. 5. **STYLUM** hoc seculo usitatum optime demonstrant *Epistolæ* & *Orationes* historiis insertæ. vid. *Capitolinus* in *Macrino* C. 6. 11. 14. *Lampridius* in *Diadumeno* 1. & 2. & 8. Idem in *Alexandro Severo* C. 7. 8. 9. 10. 11. 53. 54. 56. *Capitolinus* in *Macrino* C. 5. 12. 13. 15. 16. 18. 26. in *Gordiano* C. 8. 11. 14. 24. 25. 27. In *Maximiano* & *Balbino* 1. 2. 17. *Trebellius Pollio* in *Valeriano* 1. 2. 4. 5. 6. in *Gallieno* 11. in *Tyrannico* 2. 6. 8. 9. 10. 11. 12. 18. 30. in *Claudio* 7. 8. 14. 15. 16. 17. 18. *Vopiscus* in *Aureliano* 7. 8. 9. 11. 12. 13. 14. 17. 19. 20. 23. 26. 27. 31. 38. 41. 43. 47. In *Tacito* 3. 4. 5. 6. 7. 8. in *Floriano* 5. 6. in *Probo* 4. 5. 6. 7. 11. 12. 15. In *Saturnino* 8. 10. in *Bonoso* 15. in *Caro* 5. 6. 8. (*Hæc ideo collegi, quia sunt plane memorabile monumentum, antro contra habendum, reſeruntur enim omnia à v. l. e. i. b. e. prout à d. e. a. del scripta fuerunt.*)

XII. De VESTIBUS; inventis à Caracallo penulis Antoninianis v. Casaubonus & Salmasius ad Scriptores VI. *Historia Augusta* & Octavius Ferrarius *de re vestiaria* P. 2. L. 1. c. 28. & L. 2. c. 8. (*Promiserat Casaubonus peculiarem Tractatum de re vestiaria, quod illustre est & rarum argumentum, sed morte preventus, prestare non potuit.*) Novus luxur vestium describitur Vespicio in *Aureliano* 28. In LUXU MENSÆ & SPECTACULIS multa inventa & novata; Specimen vide apud Lampridium in *Heliogabolo* 20. 22. 23. de more accumbendi v. C. 25. DECENNIA GALIENI, novam pompam describit Trebellius Pollio in *Gallieno* C. 8. PUELLE & PUERI quomodo de nomine Imperatorum instituti, aut foeminarum principalium, ut Faustinianæ, Mammæanæ & Mammæani, narrat Lampridius in *Alexandro Severo* 57. MOS NOVUS PRANDII MILITARIS habetur apud Trebellium Pollionem in *Gallieno* c. 2. De PURPURA INDICA memorabilis est annotatio Vopisci in *Aureliano* c. 29. De CORONIS SILIGINEIS populo datis v. Vespicio in *Aureliano* c. 35, ubi commentatores & Paschalius de *Coronis*.

XIII. OMINA imperii accipiendi & amittendi oblata Principibus, diligenter annotavere Scriptores *Historia Augusta*. Quorum aliqua, ut & cætera Prodigia, quæ putabat, consignavit Contr. Lycosthenes; in eo tamen non probandus, quod sua non ex fontibus repetit, sed ex novitiis fere scriptoribus. MARITIMAS & NAVALES hujus seculi ARTES conatusque & molitiones exsequitur Thomas Rivius in *Historia Navali* L. 2. capp. priorib. 8. in quo vicit industriam Morisotti, qui à sexto demum post. N. C. seculo incepit.

XIV. ZENOBIÆ virtus plane singularis fuit hoc ævo, descripta Trebellio Pollioni in *Tyrannis*. Zosimo l. 1. Factum ejus unum improbandum, inconstantia muliebris exemplum, dum ad rationes reddendas vocata omnem culpam in Consiliarios rejecit, quorum scilicet svasu contra Romanos bellare cœpisset, in quibus etiam prædixit Præceptorem suum Longinum, qui necem animose sustinuit.

XV. Ad antiquitatem illustrandam pertinent, quæ hoc seculo Scriptores *Historia Augusta* annotant. De HONORIBUS PRINCIPUM, sub imperii initia delatis receptisque, de primis imperandi auspiciis, & similia larga manu oblata. Tales sunt etiam annotationes de SICTO TACITO apud Capitolinum in *Gordianis* c. 12. (*Que res ipsa quidem est antiqua sed annotatio est hujus temporis, nullibi præclarius descripta.*) De SICTIS ad Principes pertinentibus, qui in libris Elephantinis scribebantur, v. Vopiscum in *Tacito* c. 8. De more Principum ad bella euntium, dandi munus GLADIATORIUM & VENATUS, Capitolinus in *Maximo & Balbo* c. 3. PHAGO AURELIANO exemplum magna sed in Imperatorum Aula turpe; de quo v. Vopiscus in *Aureliano* c. 50. MONETARIORUM BELLUM habetur apud eundem c. 38. SECULUM IV.

*Corollaria RESPONENTIS philologica, in memoriam
PASSIONIS DOMINICÆ adjecta.*

I. **V**era non minus, quàm genuina, & antiquitati, primoque verborum conspectui, scopo ac connexioni prorsus planeque consentanea est B. Danhaueri supple-
ditata in *Christeide* p. 290. 291. ad aureum & verè igneum ignei IGNATII, quod in
ejus ad Romanos *Epistola*, hodie conspicitur, apophtegma: ὁ ἐμὸς ἐρως ἐσαυρώται
i. e. *Amor meus Crucifixus est*; his verbis concepta, atque ad passionem Dominicam
applicata meditatio: *Ignis fidei & luminibus & amplexibus Martyr*, non aliter in
Jesus amorem suum fertur, quam si *exclusis aliis mortalibus soli Ignatio natus, soli cruci-*
fixus esset; ait enim: **JESUS AMOR MEUS**, *magnes meus, qui me attraxit; Scopus meus,*
ad quem unice tendo: Exemplar meum, e quo amandi artem disco; Materia mei
amoris, quem emosculor: JESUS delictum meum, corculum meum, regnum meum, cordis
jubilus, oris mulsum, auris melos, is inquit JESUS MEUS, an ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν?
id parū, quamquā maximū. Εαυτὸν ἐκένωσε, ἐταπείνωσε, μορφὴν ὁμοῦ λαβὼν,
id majus quidem, sed adhuc minus: ἐσαυρώται CRUCIFIXUS EST, i. e. terrimum
questissimumque supplicium subiit. Id verò amare est, id maxime amare, id sine exemplo
amare. Hancque vulgare in apophtegmatibus hujus expositionem adversus contrariæ
patronos sententiæ, nominatim Brunnerum, Halloixium, Naralem Alexandrum,
aliosque etiam haud exiguè de cetero auctoritatis viros, à pervulgato Didaci Ignatiani
sensu recedentes, propter adductas superius rationes philologicas, seu germanam,
cum Nostratum plerisque jure meritò defendimus.

II. Laudabile, & in orthodoxa antiquitate exemplo haud multum for te ab-
simili comprobatum, eorum videretur institutum, qui certa hinc inde, in Polonia
imprimis, accommodarunt per vivam imaginem loca, in stuperrimo per Prussia itinere
mihi lustrata, in quibus juxta relationem Adrichomii, vel aliorum etiam per artifici-
osam variorum (quæ sub Titulo: *Montis Calvarie* venire solent.) Sacellulorum di-
spositionem, Historia Passionis Dominicæ ad vivum quasi representatur, si unum id
intendissent, ut populus ex conspectu Salvatoris, nunc orantis, nunc lamentantis, capti-
vitatem, flagellis excepti, crucifixi, & in ligno penduli, perfossi denique ac sepulti, ad
pias sanctasque meditationes eo felicius contriveretur, quæ ille amara pertulit
(ut loquatur cum Bernhardo) *recenter in memoria semper retineret, & assidua medita-*
tione reboveret, quo posset dicere: Fasciculus Myrrhe dilectus meus inter nbera mea mihi
commorabitur; nec ab usibus potius innumeris improbandum ipsi fecissent.

III. Στρυπολαϊστίας crucicolarumque patronus ex vulgari illo & in
Carmine de Passione Domini obvio versiculo:

Ecce genus Lignumque Crucis Venerabile adora

decerni Lactantius plane non potest, vel hanc solum ob causam, quod Carmen lau-
datum spurium sit, nec genuina inter Lactantii Opera ponendum.

IV. Signum Crucis cum apposito per inscriptionem Symbolo: *Ἰησοῦς νίκη*
hoc vince; Victor apparuisse Constantino, per ac propter Eusebii imprimis, alio-
rumque Historicorum, fidem historiam in dubium planè non vocare audemus.

Non

Non lento, *STRICKERE*, gradu procedere, verum
Doctrina properas currere nempe viam.
Ingenii vigor, indefessa industria mentis,
Improbam exacti robora iudicii;
Haec natura Tibi largita est munera, per quae
Ad summa eximia culmina laudis eas.
Ut superes, opto, cunctos, *STRICKERE*, labores,
Inceptum & Felix emetiaris iter.

Laudatissimis studiis Cl. Dn. Resp ex toto pectore adplaudie
JO. FECHT, D.

So zeigt sich Dein Fleiß / durch öffentliche Proben /
Trägt desfalls höchsten Ruhm / und Lob von jederman
Recht unverfälscht wird Den ein jeder müssen loben
In Dem die Tugend selbst Ihr Lob ausbreiten kan
Catheder / Predigstuel wirstu nach diesem zieren
Kunst und Geschicklichkeit erwarten schon den Preis
Es soll nur dieser Wunsch seß meine Feder führen
Kusst sämtlich Glück dazu / und preiset diesen Fleiß.

Wit diesen hat seinem liebwehrtgeschätzten Hn. Freunde und Lands-
Manne bey rühmlichst abgelegter Probe seineschuldige Pflicht und
gratulation eröffnen wollen.

JOH. CHRISTOPH. JAUCH, S.S. Theol. Stud.

Doctrinae studiis impendere tempora nosti
O desiderii portio magna chori.
Gaude sorte tua; sic itur ad ardua landum
Culmina sic patriam civis honore beat.

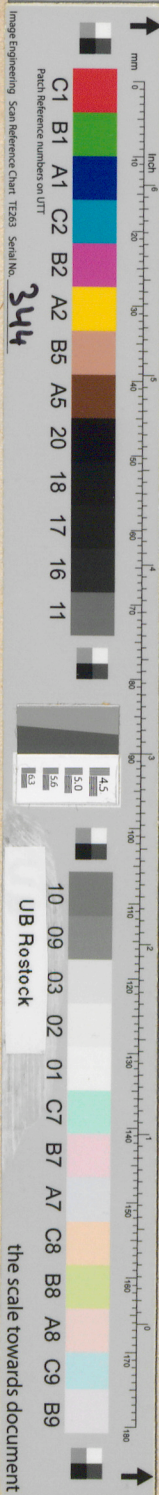
Amico atq; Conterraneo Mellitissimo grat: applaud.

C. ARNDIUS GM.

So geht mein werthster Freund schon wider zur Catheder /
Und bringt da Sachen fürh dauhafter als der Feder /
Diß kostet Müß und Schweiß / doch gibt es Lob und Ehr /
Gott steh bey ihm zur Seit / sein Ruhm sich seß vermehr.

Aufschuldigster Observance und steter Liebe / hat dieses seinem wehrtgeschätzten
Freunde und Tischgenossen Gratulirend hinzufügen wollen /

J. H. NEUMAN, LL. Stud.

Non lento, *STRICKERE*, gradu procedere, verum
Doctrina properas currere nempe viam.
Ingenii vigor, indefessa industria mentis,
Improbaz exacti robor a iudicii;
Hac natura Tibi largita est munera, per qua
Ad summa eximia culmina laudis eas.
Ut superes, opto, cunctos, *STRICKERE*, labores,
Inceptum & Felix emetiaris iter.

Laudatissimis studiis Cl. Dn. Resp. ex toto pectore adplaudie
JO. FECHT, D.

So zeigt sich Dein Fleiß / durch öffentliche Proben /
Trägt desfalls höchsten Ruhm / und Lob von jederman
Recht unverfälscht wird Den ein jeder müssen loben
In Dem die Tugend selbst Ihr Lob ausbreiten kan
Catheder / Predigstuel wirstu nach diesem zieren
Kunst und Geschicklichkeit erwarten schon den Preis
Es soll nur dieser Wunsch jeß meine Feder führen
Kußt jämpflich Glück dazu / und preiset diesen Fleiß.
Mit diesen hat seinem liebwehrtgeschätzten Hn. Freunde und Lands-
Manne bey rühmlichst abgelegter Probe seineschuldige Pflicht und
gratulation eröffnen wollen.
JOH. CHRISTOPH. JAUCH, S.S. Theol. Stud.

Doctrinae studiis impendere tempora nosti
O desiderii portio magna chori.
Gaude sorte tua; sic itur ad ardua landum
Culmina sic patriam civis honore beat.
Amico atq; Contrerraneo Mellitissimo grat: applaud.
C. ARNDIUS GM.

So geht mein werthster Freund schon wider zur Catheder /
Und bringt da Sachen führ dauhafter als der Ceber /
Dih eostet Müß und Schweiß / doch gibt es Lob und Ehr /
Gott steh bey ihm zur Seit / sein Ruhm sich jeß vermehr.
Aufschuldigster Observeance und steter Liebe / hat dieses seinem wehrtgeschätzten
Freunde und Tischgenossen Gratulirend hinzufügen wollen /
J. H. NEUMAN, LL. Stud.